

KRONIEK VAN EEN CARNAVALSVERENIGING

1965 - 2009

2009

Ton Lensvelt

Inleiding

Bij het 44-jarig (2009) bestaan van de Klaitrappers past natuurlijk een stukje geschiedschrijving. Een kroniek over het wel en wee van de carnavalsclub die zich in de loop der jaren ontwikkeld heeft tot Carnavals Stichting De Klaitrappers. Velen zijn in die 44 jaren lid geweest van de Raad van Elf, hebben deelgenomen aan de optocht, waren boerenbruidspaar of getuigen daarbij. Met de invoering van de Kletsmaaiersavonden maakten we kennis met het sauweltaalent van menig Klaiendammer of Klaiendammerin en vergeten we ook niet de gelauwerden met de onderscheiding 'Orde van de Slapers van Kasteel Dussen'.

De oprichting van de carnavalsvereniging was ook het startsein voor de oprichting van tal van andere carnavalsclubjes en zelfs van de formering van boerenblaaskapellen zoals de muzikanten van Fanfare Wilhelmina, die zelf zo'n rijke historie kent op het gebied van humoristisch vermaak, en familiekapel Tis Vreed. Slechts enkelen zullen hun naam kunnen terugvinden in de samenvatting van 44-jaar carnavalsvermaak die hieronder is weergegeven. Binnen het kader van de beperkte plaatsingsruimte en productietijd ons gegeven, was het niet mogelijk om op alle activiteiten diepgravend in te zoomen. Zij kunnen zich getroosten met historische overzichten van activiteiten zoals die door de Klaitrappers eerder zijn opgesteld en elders op deze website zijn weergegeven. Hopelijk is dat voor u geen beletsel om u aan de hand van de verschillende Prinsen Carnaval die Klaiendam gekend heeft, te laten meenemen door een stukje lokale folklore dat zich vanaf 1965 tot 2009 in ons dorp voltrokken heeft

KRONIEK VAN EEN CARNAVALSVERENIGING

Als in oktober 1965 in de Zuideveldlaan in de huiskamer van Jan Lensvelt Sr., door Tinus Meijers, Jan Lensvelt Sr. en Cor v.d. Berg de aanzet wordt gegeven tot de oprichting van een carnavalsvereniging, zullen zij waarschijnlijk nimmer bevroed hebben dat het carnavalsgebeuren in Dussen zo'n vlucht zou gaan nemen. Onder leiding van de energieke voorzitter Cor van Biezen en met boegbeeld Prins Willem den Eerste (Leenhouts) wordt het initiatief van de oprichters namelijk al snel meer gestalte gegeven; De Klaitrappers worden een feit.

Prins Willem I

Een van de eerste wapenfeiten is het gezamenlijk instuderen van een carnavalslied. Dit gebeurt onder in de kelder bij aannemer Wimke Leenhouts aan de Dorpsstraat, met (ome) Janus Vingerhoets als accordeonist en Prins Willem I als dirigent. Het is niet bepaald een daverend succes, zelfs niet nadat de getergde dirigent de koorknappen Cees Schalken en Jan Walravens uitdrukkelijk verbiedt om nog langer mee te zingen.

Is de eerste optocht nog vooral een gebeuren voor de schoolkinderen, alras groeit de optocht van Klaiendam - een eretitel die Dussen inmiddels opgespeld heeft gekregen - uit tot een begrip in de streek. Veel Klaiendammers en Klaiendammerinnen hebben in de loop der jaren hun creativiteit en inventiviteit de vrije loop gelaten tijdens de optocht van Klaiendam,

waarbij hechte carnavalsgroepen en groepjes zijn gevormd door buurtbewoners, familie vrienden en bekenden, verenigingen etc.

Prins Nelus I

Via een kortstondige tussenpaus, in de persoon van Prins Leo I (Verhoeven), wordt Cees Schalken als Prins Nelus I verkozen tot opvolger van Prins Willem I. Ondertussen is er door en uit de leden van Fanfare Wilhelmina een Boerenkapel, de Bloasmiesen, geformeerd. Befaamd in die tijd zijn de boeiende discussies tussen de voorzitter van de Klaitrappers Cor van Biezen en de muzikale leider van de Bloasmiesen Cees Schalken (de chauffeur).

Inmiddels is Jacques Leemans de gelederen van de Klaitrappers komen versterken en het is vooral aan zijn inspanningen te danken dat het bonte carnavalsgezelschap wordt uitgebreid met een vijftal lieftallige Dansmariekes. Saillant detail bij dit initiatief van Jacques Leemans is dat er uiteindelijk vier (!) Dansmariekes met leden van de Raad van Elf in het huwelijksbootje zijn gestapt.

Mede door de energieke dadendrang van de Klaitrappers dijt het carnavalsgebeuren in Klaiendam steeds verder uit en wordt daarnaast ook spectaculairder. Zo maakt Prins Carnaval zijn intocht in een "heuse" helikopter, maar ook per boot, ja zelfs op 'n kameel, 'n olifant en per fiets maakt hij zijn opwachting. Velen zullen zich de geweldige stunt nog herinneren als zo ongeveer de gehele bevolking van Dussen stellig geloofd dat Prins Nelus I in hoogst eigen persoon middels een parachutesprong zijn intocht in Dussen zal maken. Groot is de hilariteit als blijkt dat men eenieder bij de neus genomen heeft.

Maar ook de andere stunts trekken de aandacht. Wat te denken van de geslaagde (!?) poging om het wereldrecord "Vat bier leegdrinken" scherper te stellen. Dat hofschenker Piet Donkersloot hierbij een prestatie van formaat levert is u wellicht bekend, dat er en passant ook nog ruim f 1.200,- voor de vereniging van gehandicapten wordt opgehaald weet u misschien niet meer. Want ook dat zijn De Klaitrappers. Voortdurend bezig om carnaval voor de gehele bevolking van Klaiendam een feest te laten zijn.

Dat uit zich ook in de verscheidenheid van het carnavalsprogramma. De kindermiddag wordt een vast onderdeel, evenals het bezoeken van de zieken en het alom geroemde bejaardencarnaval in Het Middelpunt. Veel succes wordt geoogst met de introductie van de Raadsvergadering – een unieke gebeurtenis in carnavallend Nederland – en niet te vergeten de Kletsmaaiersavond. Een gebeuren dat Klaiendam verrijkt met een super kletsmaaiër als Peer de Jaoger (Ribbers), die zelfs buiten onze gemeentegrenzen faam geniet. Velen voelen zich in de loop der jaren geroepen om - al dan niet onder zachte dwang - in de ton plaats te nemen. Het levert hilarische voordrachten op van liederen van diverse pluimage. Dussens volkstoneel van formaat onder meer door: Professor Kaakolie, Willem van Liempt, Jomanda Jan of van Theo "die maar van geen ophouden weet". Daarnaast is er natuurlijk de Boerenbruiloft. De plechtigheid waarbij illustere bruidsparen - tot zelfs Italiaanse toe - elkaar "eeuwig" trouw zweren. Iets wat in eerste aanvang geschiedt onder deskundige leiding van Jan Vriens, later bekwaam geleid door "ambtenaar" Nicolaas Olie (Staal).

Natuurlijk kampt men zo nu en dan ook wel eens met tegenslagen. Zo presteert de "chauffeur" van de carnavalswagen het om tijdens de optocht de gehele zijkant van het pronkstuk van de Klaitrappers op het hardstenen stoepje van bakker Jan Paes aan diggelen te rijden. En ook komt het voor dat het kraaiennest van de carnavalsschuit slachtoffer wordt van de overhangende bomen op de optochtroute. Of de hoffotograaf maakt foto's maar verzuimt daarbij een rolletje in zijn toestel te plaatsen. Het zijn slechts minieme rimpelingen in het doorgaans gladjes verlopende feestgedruis dat opvalt doordat er door de bank genomen nimmer een wanklank bij te beluisteren valt.

De organisatie van al deze activiteiten vergt natuurlijk wel veel vergadertijd waarbij het ook nog wel eens laat wil worden. Zo rolt Prins Nelus op 'n heldere maar vrieskoude maandagnacht de Koppelpaarden uit om vervolgens zijn vervoermiddel te gaan zoeken. Dit eenmaal gevonden hebbende blijkt het slot muurvast gevoren. Goede raad is duur, waarbij Nelus echter van zijn ondertussen ontstane hoge nood een deugd maakt door zijn urinestraal op het slot van het vehikel te richten. En warempel het werkt, het slot ontdooit. Helaas blijkt de bewuste auto dan van een andere café-gast te zijn.

Naast vergaderen moet er natuurlijk ook geld ingezameld worden om al die festiviteiten te bekostigen. Isaac den Dekker heeft zich daarbij in de loop der jaren ontwikkeld tot een waar fondsenexpert. Bazars, huis-aan-huis collectes, advertentieverkoop, lotenverkoop, je kunt het zo gek niet bedenken of Isaac verschijnt bij je aan de deur. Dat ie daarbij de weg wel eens kwijt raakt zal niemand verwonderen. Gelukkig is Kees Bouman paraat om hem in Dussen Binnen tijdig uit het water van De Dusse op het droge te trekken en hem zeiknat bij Ditta af te leveren, waarvan hij tot overmaat van ramp nog een bord grommes toe krijgt.

In het kader van fondsenwerving vormt het kiengebeuren een onlosmakelijk geheel met de Klaitrappers. Daarbij is enige terughoudendheid van de deelnemers op z'n plaats want in het grijze verleden is het nog wel eens voorgekomen dat kienmeester Cees de hele avond met slechts 89 (van de 90) ballen placht te draaien.....

Naast hun carnavalsbeslommeringen zijn de leden van De Klaitrappers ook actief op andere gebieden. Weliswaar met de Olympische gedachte dat deelnemen belangrijker is dan winnen, maar toch.....Zo doen ze mee aan voetbaltoernooien, zeskampen maar ook aan het sterrenplaybackfestival. Eens stonden ze in de finale van het zaalvoetbaltoernooi van De Fuik tegen de Bavianen waarbij hun - naar eigen zeggen - de cup met de grote oren werd onthouden door partijdige arbitrage (waar hebben we dat toch meer gehoord?). Voor de zeskamp wordt driftig geoefend op de wei van Jantje Schalken (van de Wiel) in het team-ski-lopen, waarbij het overigens een wonder mag heten dat er geen benen gebroken worden. Daarentegen behalen ze zonder enige vorm van oefening of voorbereiding een fraaie ereplaats op het sterrenplaybackfestival, terwijl andere deelnemers die maanden hartstochtelijk gerepeteerd hebben buiten de prijzen vallen.

Befaamd zijn ook hun jaarlijkse uitjes waarbij voor de ongelukkige Jan (Peuk) Schalken ziekenhuisopname noodzakelijk blijkt omdat hij zich verslikt in een kippenbotje. Om de periode tussen carnaval en 11-11-bal wat te bekorten wordt het midzomerfeest uit de hoge hoed getoverd, waarvan mij nog helder op het netvlies gegrift staat hoe Piet Donkersloot en

Willy Koops een recalcitrante gast op een uiterst effectieve wijze de bestelde taxi “in helpen”.

Prins Hans I

Na een respectabel dienstverband vindt Prins Nelus I de tijd aangebroken om de staf en de sleutel over te dragen aan Prins Hans 1 (Sagt) om voortaan nog “slechts” als voorzitter van de Klaitrappers te fungeren. Een nieuwe functie voor twee steunpilaren van de Klaitrappers die hun, mede door de enorme steun van hun collega-raadsleden, voortreffelijk afgaat. Er komt echter niet alleen een nieuwe Prins, ook nieuwe Raadsleden dienen zich aan; de Leutraad van Klaiendam ondergaat een fikse verjonging. Bij de Raadsvergadering wordt het vertrouwde beeld van Nico Staal ingeruild voor dat van Peter Ribbers die hem wat later ook zal opvolgen als huwelijksambtenaar bij de Boerenbruiloft.

Prins Hans’ meest memorabele aankomst is die op ’n paard. Althans dat is de bedoeling, want het arme dier slaat bij de eerste geluiden van de majorettes al spontaan op hol, wat de toch niet voor kleintje vervaarde leutvorst doet besluiten de intocht toch maar op de veilige duozitting van een motor te maken. Het jaar daarop arriveert hij op een olifant op het Vrijheidsplein. De gemoedelijke kolos blijkt gelukkig een stuk minder stressgevoelig.

Prins Hans zijn verhouding met edele viervoeters is trouwens toch bedenkelijk. Zo is het een keer gebeurt dat het ros van de koets voor de boerenbruiloft stokstijf bleef staan en weigerde nog verder te lopen. Er bleef Prins Hans en bruid en bruidegom Jaantje en Peerke (Stevens) niets anders over dan in arren moede te voet hun gang naar de Koppelpaarden te vervolgen.

Wie onverdroten pal blijft staan voor De Klaitrappers in al dit geweld is de onafscheidelijke Nar Prins Andreo, levensgenieter, vertolker van het lied Rode Rozen, grote tromdrager van de Fanfare, scheidsrechter van de biljartvereniging. Hij is niet van plan om er na 25 jaar bij De Klaitrappers de brui aan te geven.

Dat is onverkort ook van toepassing voor de familiekapel Tis Vreed die op carnavalsgebied haar toontje blijft meeblazen

Inmiddels voltrekt zich de samenvoeging van de Gemeente Dussen met die van Werkendam. Nimmer is er zo veel over carnaval gesproken als dat jaar. Ongewild dient het carnavalsfeest als inzet voor de herindelingsverkiezingen en de formatie van het wethouderscollege. De lokale pers laat voor- en tegenstanders van carnaval uit gemeentelijke politieke kringen uitgebreid aan ’t woord, daarbij de discussie en de polarisatie nog wat aanzwengeld. Wie niet of nauwelijks gehoord worden zijn de carnavalsliefhebbers zelf; hun mening wordt weer eens niet gevraagd. Toch laten zij zich niet beïnvloeden door deze randverschijnselen. Stug werken zij door aan hun plannen voor carnaval dat naar hun stellige overtuiging een volksfeest moet blijven; leutig, met de nodige kwinkslagen, maar bovenal met respect voor elkaar. Volgens hen moet je niet discussiëren over carnaval, maar moet je het meemaken, het ondergaan. Daarbij de stelregel huldigend: iedereen mag meedoen, niemand moet, maar carnavallen zullen we.

Prins Albert I en Prins Robert I

De verjonging binnen de Klaitrappers krijgt extra gestalte door Prins Albert I (Lensvelt) die twee seizoenen de scepter zwaait en door diens opvolger Prins Robert I (Buser) die als D'n Beer uit Broek een nieuwe dimensie geeft aan het carnavalsgebeuren. Onder zijn leiding krijgt de carnavalskrant een kwaliteitsimpuls, wordt de internetsite www.klaitrappers.nl een feit en ook worden blaaskapellen van elders aangetrokken om dweilavonden op te luisteren.

De vereniging viert haar 33-jarig bestaan en bloeit als nooit te voren. De optocht trekt steeds meer toeschouwers aan, ook van buiten Dussen. De Kletsmaaiersavond dreigt aan het succes ten onder te gaan als op een gegeven moment de toeschouwers rug aan rug staan in de Koppelpaarden. De oplossing voor dit "probleem" is echter snel gevonden; een tweede uitvoering op vrijdagavond die speciaal bedoeld is voor de luisteraars. Sauwelfenomeen Peer de Jaoger vindt waardige opvolgers in Margrèt Schellevis en Rocus uit 't Rommegat. De vrouwen gaan zich trouwens toch steeds meer roeren in het carnavalsprogramma. De rol van het zwakke geslacht wordt definitief van zich afgeworpen wat zich met name openbaart in de persoon van het Takkewijf.

Bij de Raadsvergadering loopt de publieke tribune traditioneel bomvol voor de uitreiking van de prestigieuze onderscheiding Orde van de Slapers van Kasteel Dussen en natuurlijk voor de bespiegelingen van burgervader Hellegers over de Klaiendamse bevolking, welke zich onder het oog van de geschilderde maar nauwlettend toekijkende prins Andreo voltrekken. De Boerenbruiloft is ondertussen uitgegroeid tot een jaarlijks spektakel met verrassende acteerpresentaties van de hoofdrolspelers die de kolderieke wendingen in het script met veel verve ten tonele voeren.

Prins Marinus I

Dan dient Prins Marinus I (van Oudheusden) zich aan. Een rustige, doch innemende persoonlijkheid die zich vooral ontpopt als groepsbinder met veel gevoel voor public-relations die daarnaast als geen ander het Klaiendams carnavals ook buiten de dorpsgrenzen weet te entameren en meer bekendheid te geven. De verenigingsvorm wordt ingeruild voor een stichting, een professionele geluidsinstallatie wordt aangeschaft en nieuwe elementen geven 'n extra dimensie aan het vastenavondfeest van Klaiendam. Het jeudsauwelen wordt geïntroduceerd en blijkt een doorslaand succes waarbij het mes aan twee kanten snijdt; de jeugd van Klaiendam vindt het prachtig en het bevordert de doorstroming voor de Kletsmaaiersavond. Wat blijft is de oude vertrouwde gezelligheid. En voorzitter Cees Schalken natuurlijk die in de Den Klaiendammer de eretitel van opa-carnaval krijgt opgespeld.

Prins Bies I

Bij het 44-jarig bestaan wordt de Raad aangevoerd door Prins Bies I (Van Biesen) die als telg van de legendarische eerste voorzitter van de Klaitrappers het carnavals natuurlijk met de paplepel ingegeven heeft gekregen. Hij heeft inmiddels voldoende toneelervaring opgebouwd door zijn succesvolle optredens als Kletsmaaiers maar weet zich ook gesteund

door een jonge garde van enthousiaste Raadsleden die borg staan voor continuïteit. En vlak natuurlijk ook de inbreng niet uit van ceremoniemeesters zoals Simon Meijers (Boerenbruiloft) en Cees van de Water (Raadsvergadering) en de vele anderen buiten de vereniging waarop de Klaitrappers nimmer een vergeefs beroep kunnen doen.

Met de komst van jongere garde verandert er natuurlijk wel wat. Het digitale tijdperk krijgt steeds meer greep op het carnavalsgebeuren waarbij de website een belangrijke rol vervult. Talrijke amusante filmpjes worden geproduceerd in het Klaiendamse Hollywood aan de Maas. Daarentegen raken intensief sportieve krachtmetingen bij de Raadsleden lichtelijk op de achtergrond, al wordt er nog wel deelgenomen aan het hanenkraaien en touwtrekken. Doch tegenwoordig zijn verkleedpartijen meer in trek. Dat er dan tijd en wijle nog wel eens een Raadslid op de plee wordt aangetroffen omdat hij zich (bovenmatig) tegoed heeft gedaan aan de cola-tic, spreekt haast voor zich. Maar ach, ik kan u verzekeren, dat was in de vorige eeuw, tijdens de beginjaren van de Klaitrappers, heus niet anders.

Ton Lensvelt